

De gemeenteraad Steenwijkerland

behandeld door Marieke Dawson

afdeling MO

telefoon 140521

Ons kenmerk 1649-254-MO-MD

uw kenmerk

bijlagen

Steenwijk
(verzendsdatum)

15 DEC. 2016

Onderwerp Wachttijden jeugdhulp

Geachte raadsleden,

Tijdens de informatiebijeenkomst op 22 november jl. heeft u vragen gesteld over wachtlijsten in de jeugdhulp. Met deze brief informeren wij u nader over dit onderwerp.

Wachttijden, wachtlijsten en cliëntenstops

In het vervolg van deze brief gaan we nader in op de actuele situatie in de regio IJsselland. Hieraan voorafgaand wijzen we u graag op het onderscheid tussen wachtlijsten, wachttijden en cliëntenstops. De *wachtlijst* duidt op het aantal jeugdigen dat in afwachting is van hulpverlening. De *wachttijd* geeft inzicht in het aantal dagen of weken dat een jeugdige moet wachten tot de volgende stap in het zorgproces kan worden gezet. Sommige organisaties werken niet met wachtlijsten. Wanneer zij nieuwe kinderen niet direct kunnen plaatsen, verwijzen zij deze door naar een andere organisaties. Deze organisaties werken met een *cliëntenstop*.

Onze ambitie is dat iedere jeugdige tijdig de ondersteuning krijgt die hij of zij nodig heeft. De wachttijd geeft inzicht in de *tijdsduur* tussen verschillende momenten in het proces van zorgmelding, toekenning en levering van zorg – bijvoorbeeld tussen het moment van constatering dat jeugdhulp nodig is en de daadwerkelijke inzet ervan. De wachttijd is daarom een betere indicator voor de tijdige levering van jeugdhulp dan de wachtlijst of het al dan niet bestaan van een cliëntenstop. Immers, ook bij een grote wachtlijst zou de zorg snel ingezet kunnen worden - bijvoorbeeld als de betrokken organisatie veel capaciteit heeft of een grote uitstroom. En bij een cliëntenstop kan het zijn dat kinderen wel geholpen kunnen worden bij een andere aanbieder. In het vervolg van deze brief focussen we daarom op de wachttijden.

Wachttijden kunnen optreden in elke fase van het 'zorgproces'. Het zorgproces is het proces van zorgmelding tot aan inzet van ondersteuning. De belangrijkste stappen in dit proces zijn:

- a) Melding van zorg bij de toegang;
- b) Onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte door de toegang;
- c) Zorgtoewijzing door middel van een beschikking van de gemeente, een verwijzing van een arts of een bepaling van de jeugdbeschermer;
- d) Intake bij jeugdhulpverlener;
- e) (Nader) onderzoek en indien nodig diagnostiek door jeugdhulpverlener;
- f) Inzet ondersteuning.

Tussen al deze processtappen kunnen wachttijden zitten. Indien de verwijzing loopt via een arts of de jeugdbescherming, worden de stappen a. en b. overgeslagen.

Wachttijden zijn niet nieuw en ook niet altijd problematisch. In de praktijk blijkt dat een deel van de hulpvragen 'vanzelf' verdwijnt of in ernst afneemt. Ook blijkt gedurende de wachttijd soms dat een lichtere vorm van ondersteuning – die bijvoorbeeld als overbruggingszorg wordt ingezet - een afdoende antwoord biedt. Natuurlijk geldt dat niet in alle gevallen en kan een wachttijd ook leiden tot verergering van de problematiek. Om dit te voorkomen, is in de regio een urgentieprocedure afgesproken. Hierover leest u verderop in deze brief meer.

Wachttijden bij de toegang

Op dit moment kunnen niet alle ouders die zich met een hulpvraag melden bij de toegang, direct geholpen worden. Het CJG maakt bij het eerste contact een inschatting van de urgentie van de zaak. Betreft het een crisis, dan wordt er per direct een CJG-medewerker vrij geroosterd om te beoordelen wat er aan de hand is en een goede oplossing te vinden. Is er geen sprake van crisis, maar is er wel enige urgentie geboden, dan wordt het eerste vraagverhelderingsgesprek op zo kort mogelijke termijn ingepland. Voor alle niet-urgente zaken kan het enige weken duren voordat het eerste vraagverhelderingsgesprek plaatsvindt.

De huidige wachttijden bij de toegang worden mede veroorzaakt door het proces van integratie van de toegang. Niet alle bestaande medewerkers CJG wilden of konden over naar de gemeentelijke toegang. Sommige medewerkers zijn op zoek gegaan naar een andere baan en hebben deze ook gevonden. Hierdoor is er tijdelijk sprake van enige onderbezetting op het CJG. Inwerken van nieuwe medewerkers is in deze laatste weken in het jaar niet haalbaar. Wij verwachten dan ook dat kort na januari (als de bezetting van de geïntegreerde toegang op orde is) deze wachttijden verleden tijd zullen zijn.

Zodra het onderzoek is afgerond en ouders een aanvraag hebben ingediend, maakt de backoffice een beschikking op. Wettelijk gezien heeft de gemeente acht weken de tijd hiervoor. Momenteel worden aanvragen binnen twee tot vier weken afgedaan. Wanneer de zorg met spoed moet worden ingezet, kan dit versneld worden. Het CJG neemt daartoe contact op met de backoffice waarop deze de aanvraag met voorrang behandelt.

Wachttijden bij jeugdhulpverleners

Omvang van de wachttijd

Zodra de cliënt een beschikking heeft ontvangen (of een verwijzing heeft van een arts of jeugdbeschermer), kan deze zich melden bij de aanbieder van zijn keuze. Meestal volgt er dan eerst een intake en nader onderzoek (resultierend in een behandel- of begeleidingsplan), waarna de behandeling kan starten. Tussen het moment van aanmelding bij de zorgaanbieder, de intake, het nader onderzoek en de start van de behandeling kunnen wachttijden zitten.

Op basis van individuele casuïstiek en gesprekken met aanbieders, weten we dat er sprake is van wachttijden die soms langer zijn dan wenselijk. Cijfermatig inzicht in de aard en de omvang van de wachttijden is echter niet voorhanden. De BVO IJsselland vraagt eens per kwartaal informatie op bij aanbieders, waaronder informatie over wachttijden. Deze informatie wordt niet door alle aanbieders aangeleverd en de aanbieders die dit aanleveren, doen dit niet op een eenduidige manier. Evenmin worden de gegevens over wachttijden uitgesplitst naar gemeente. Hierdoor is geen betrouwbare informatie beschikbaar over de gemiddelde wachttijd in de regio of voor kinderen uit onze gemeente.

Oorzaken van wachttijden

Een belangrijke oorzaak van de regionale wachttijden is gelegen in het feit dat er budgetplafonds zijn afgesproken met de jeugdhulpaanbieders. Voordeel van het werken met budgetplafonds is dat er een dempende werking vanuit gaat op de kosten. Nadeel is echter dat, wanneer de budgetplafonds zijn bereikt, de wachttijden toenemen. Met name aan het eind van het kalenderjaar is het risico op oplopende wachttijden groter. Met de jeugdhulp aanbieders is de afspraak gemaakt dat, in geval van dreigende wachtlijsten, de aanbieder contact opneemt met de toegang, zodat deze laatste kan bekijken of er andere aanbieders zijn die de betreffende ondersteuning kunnen bieden, maar die hun budgetplafond nog niet hebben bereikt. In de praktijk blijkt dat sommige ouders dan gebruik maken van het aanbod van de andere organisatie, maar anderen kiezen er voor om te wachten tot er plek is bij de aanbieder van hun eerste keuze.

Een andere bekende oorzaak is het tekort aan plekken voor beschermd wonen. Hierdoor kunnen 18-jarigen die behoefte hebben aan een beschermde woonomgeving niet snel genoeg uitstromen en houden zij plekken bezet bij de jeugdhulpaanbieders. Beschermd wonen voor 18-plussers is een regionale taak die is belegd bij een centrumgemeente (in onze regio is dat Zwolle). In de Regionale veranderagenda maatschappelijke opvang – beschermd wonen 2016 – 2019 (die de raad in juni van dit jaar heeft vastgesteld) is een van de veranderrichtingen *extramuralisering*. Dat wil zeggen het mogelijk maken dat meer cliënten in een eigen huis kunnen gaan of blijven wonen door de inzet van voldoende ambulante begeleiding. De verwachting is dat dit de druk op plekken in beschermde woonvoorzieningen op termijn zal verlagen. Overigens is dit ook vanuit budgettaire oogpunt belangrijk.

Maatregelen

De overtuiging dat elk kind tijdig de zorg moet krijgen die het nodig heeft, leeft zeer breed binnen de regio. In het voorjaar van 2016 bereikten ons de eerste signaleren van aanbieders die op dat moment geen kinderen konden plaatsen. Hierop zijn regionaal afspraken gemaakt over een urgentieprocedure. Deze procedure komt er in het kort op neer dat de toegang een urgentieverklaring kan afgeven. Deze kinderen kunnen dan – mits er binnen een redelijke afstand van huis geen alternatieve aanbieder is die nog ruimte heeft - boven het budgetplafond worden

geplaatst. De meerkosten worden door de regio gedragen en maken deel uit van de vereeningsafspraken. Op deze manier krijgt elk kind de hulp die nodig is.

Informatie over wachttijden is zeer belangrijke sturingsinformatie. Het verbeteren van de sturingsinformatie heeft de hoogste prioriteit in het regionale bestuurlijk overleg. Daarom is in het bestuurlijk overleg van eind oktober besloten om een externe projectleider aan te trekken, die moet onderzoeken welke sturingsinformatie minimaal noodzakelijk is en wat er voor nodig is om deze op zo kort mogelijke termijn boven tafel te krijgen. Inzicht in de wachttijden maakt daar deel van uit. Vier weken na het besluit in het bestuurlijk overleg was deze projectleider aan de slag.

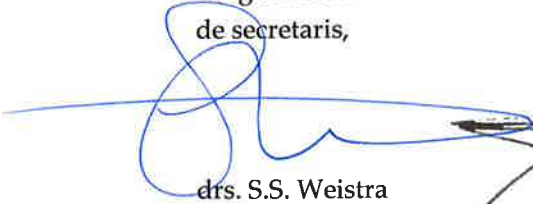
Tot slot werkt elke gemeente aan het versterken van het voorveld, zodat eerder afschalen mogelijk is. In Steenwijkerland gebeurt dit binnen het kader van het Beleidsplan Sociaal Domein en de Transformatieagenda die wordt uitgewerkt. In ieder geval zal begin 2017 een pilot starten met de POH-er JeugdGGZ. Tevens onderzoeken we momenteel andere manieren om het voorveld te versterken.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

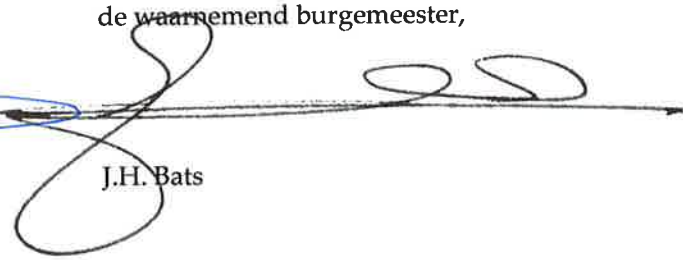
Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,
de secretaris,

de waarnemend burgemeester,

drs. S.S. Weistra

J.H. Bats